

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 16Co/43/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3823201944
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Stanislava Kollárová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2025:3823201944.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Stanislavy Kollárovej a členiek senátu JUDr. Dariny Legerskej a JUDr. Zuzany Slušnej v spore žalobcu: A. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XX, C., právne zastúpený: Advokátska kancelária OLŠOVSKÝ, spol. s r.o., so sídlom G. Švéniho 6, Prievidza, IČO: 50 595 652 proti žalovanej: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 866, v konaní o určenie nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 23. apríla 2025, č. k. 14C/65/2024 - 281, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. a III. **p o t v r d z u j e.**

II. Žalobcovi sa proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a.**

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 800,- eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, výrokom II. vo zvyšnej časti žalobu zamietol a výrokom III. priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Na vec aplikoval čl. 7 ods. 2, čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, § 3 CSP, čl. 1 ods. 1, 2, 3, čl. 2 ods. 1, čl. 6 písm. b/ smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, § 85 ods. 1, 2, § 86 ods. 1, 2, § 91 ods. 1 - 3, § 92 ods. 1, 2, § 103 ods. 5, § 122 ods. 1, 3 zákona o HaZZ / o hasičskom a záchrannom zbore/, § 11, § 13 ods. 1 - 3, § 100 ods. 1, § 101, § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia nemajetkovej ujmy v sume 6.349,47 eur s príslušenstvom. Žalobu odôvodnil tým, že je príslušníkom hasičského a záchranného zboru a vykonáva službu v služobnom pomere podľa zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej v texte ako „HaZZ“), pracuje v hodnosti nrtm. vo funkcii technik - strojník Okresného riaditeľstva HaZZ v Prievidzi Krajského riaditeľstva HaZZ v Trenčíne. Celý svoj profesijný život pracuje v zbore. Pri výkone tejto činnosti mu vznikla škoda tým, že dlhodobo je nútený pracovať nad rámec týždenného pracovného času v dôsledku porušenia práva Európskej únie, smernice 2003/88/ES. Táto smernica nebola implementovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky. Týmto postupom vznikla žalobcovi škoda porušením unijného práva. Týždenný pracovný čas žalobcu presahuje 40-hodinový služobný čas ako to ustanovuje § 85 ods. 2 zákona o HaZZ, ale maximálne prípustný týždenný pracovný čas v dĺžke 48 hodín. Žalobca predžalobnou výzvou oslovil žalovanú, aby uspokojila nárok mimosúdne. Žalovaná na výzvu reagovala, nárok však odmietla. Žalobca tvrdil, že jeho týždenný pracovný čas je rozvrhnutý nerovnomerne, keď sa skladá zo 17-hodinových pracovných zmien (ako výkon služby), po ktorých nasleduje 7-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, celkovo tak v rámci jednej

pracovnej zmeny strávi na pracovisku minimálne 24 hodín. Ide o nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času a mesačne každá zmena takto odsluží 10 pracovných zmien, a každý 3. mesiac je to až 11 pracovných zmien. V službe žalobca strávi bežne 240 - 264 hodín mesačne, v tom ale nie sú zahrnuté hodiny nadčasov, pri 7 hodinách pracovnej pohotovosti x 10 zmien za mesiac ide o minimálne 70 hodín pracovnej pohotovosti, čo ročne znamená aj 840 hodín pracovnej pohotovosti. Za žalované obdobie t. j. od marca 2020 do februára 2023 podľa priloženej tabuľky odpracoval 1973,6 hodín nadčasov, pričom z toho existuje aktívna časť pracovnej pohotovosti a pracovná pohotovosť. Nemajetkovú ujmu žalobca určil súčinom odpracovaných hodín pracovnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 Zák. o HaZZ za príslušný kal. mesiac a sumy zodpovedajúcej 15 % peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kal. mesiac. Ide o rozdiel medzi 35 %-nou náhradou a 50 %-nou náhradou odmeny, čo v prípade neaktívnej časti služobnej pohotovosti predstavuje za žalované obdobie sumu 6.175,38 eur. V prípade odpracovanej služobnej pohotovosti žalobca určuje nemajetkovú ujmu v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy 30 % peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej sadzby za príslušný kal. mesiac, ide o rozdiel medzi 20 %-nou náhradou a 50 %-nou náhradou odmeny, čo v prípade aktívnej časti služobnej pohotovosti je suma 174,09 eur za žalované obdobie.

2. V konaní sa súd prvej inštancie prvotne zaoberal otázkou právomoci súdov Slovenskej republiky konať v danej veci. Žalobca uplatňoval nárok na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy v peniazoch s poukazom na porušenie práva EÚ vyplývajúce primárne z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, konkrétne nesplnenie povinnosti štátu zabezpečiť dodržiavanie a neprekročovanie maximálneho priemerného pracovného času 48 hodín pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov. Žalobca mal za to, že daná smernica sa vzťahuje i na žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva EÚ v dôsledku nesprávneho prebratia, resp. uplatňovania smernice vo vnútroštátnom právnom poriadku je nutné zaradiť medzi súkromnoprávne spory a z judikatúry Súdneho dvora EÚ jednoznačne vyplýva, že spory o náhrady škody spôsobenej porušením práva EÚ medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Súdny dvor vo veci C-429/09 rozhodol, že predmetná smernica má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Právomoc súdu na konanie a rozhodovanie v prejednávanej veci je daná s poukazom na § 3 CSP, keďže neexistuje žiadny iný orgán disponujúci kompetenciou zverenou ústavnými normami, resp. zákonom na rozhodnutie o práve žalobcu na náhradu škody voči štátu z titulu porušenia práva EÚ. Žalobca svoj nárok odôvodnil tým, že žalovaná Slovenská republika neprevzala, resp. nesprávne prevzala do svojej právnej úpravy čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES vo vzťahu k úprave pracovného času hasičov v rámci zákona o HaZZ. Vzťah únieho a vnútroštátneho práva sa riadi zásadou prednosti a súčasne zásadou priameho účinku, ktoré sú povinné rešpektovať aj vnútroštátne súdy. V zmysle uvedeného je súd viazaný medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred vnútroštátnym zákonom.

3. Námietka miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Prievidza bola vyriešená uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 4NcC/19/2024, ktorý určil, že miestne príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu je Okresný súd Prievidza.

4. K námietke nedostatku pasívnej vecnej legitímácie konštatoval, že žalovanou je štát - Slovenská republika, za ktorú v zmysle § 135 ods. 1 CSP koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej aj „MV SR“), a to s poukazom na § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy. Za štát v tomto spore koná MV SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor, pričom MV SR bolo tiež aj garantom právnej úpravy vykonanej zákonom č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore. Tiež s odkazom na judikatúru Súdneho dvora absolútna objektívna zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú porušením únieho práva je daná bez ohľadu na to, ktorý verejný orgán sa porušenia únieho práva dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť.

5. Pokiaľ žalovaná namietala, že smernica 2003/88 ES sa nevzťahuje na žalobcu, súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Súdneho dvora v spojených veciach C-397/01 až C 403/01 z 05.10.2004 Pfeiffer a in. a uznesenie Súdneho dvora vo veci C-52/04 zo 14.07.2005 Personalrat der Feuerwehr Hamburg. Smernica v článku 1 ods. 3 určuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia

činností, verejných i súkromných, pričom výslovne odkazuje na článok 2 smernice 89/391/EHS, ktorá sa uplatňuje na „všetky odvetvia činnosti a to verejné aj súkromné“, ku ktorým okrem iného patria všeobecne uvedené činnosti služieb. Nevylučuje

z jej pôsobnosti služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku smernice 89/391/EHS je potrebné s ohľadom na cieľ smernice (ktorým je podpora zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci) vykladať zužujúco. Uvedená výnimka bola prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy (rozsudok v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 Pfeiffer). Súd sa stotožnil so záverom vo veci C-52/04, v ktorom Súdny dvor uviedol, že smernica 89/391/EHS sa musí uplatňovať na činnosti hasičskej služby, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ktoré môžu byť spojené s týmito činnosťami, sú vzhľadom na svoju povahu nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitému riziku, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie. Teda na činnosti zásahových síl verejnej hasičskej služby sa nevzťahuje výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 prvého pododseku smernice 89/391/EHS, ale tieto činnosti naopak patria do pôsobnosti tejto smernice, pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok.

6. V danom spore si žalobca uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanej za obdobie od marca 2020 do februára 2023, pričom súdom prvej inštancie bolo vzhľadom na vznesenú námietku premičania zohľadňované nepremičané obdobie troch rokov späťne od podania žaloby, teda od 29.05.2020 do februára 2023. Súd mal dokazovaním za preukázané, že v rozhodnom období mal žalobca rozvrhnutý pracovný čas nerovnomerne tak, že týždenný pracovný čas pozostával zo 17 hodinovej pracovnej zmeny ako výkon služby a na ňu nadväzovala 8 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, t. j. na pracovisku žalobca strávil sústavne 7 hodín. Výkon služobnej pohotovosti bol rozdelený na aktívnu časť služobnej pohotovosti, ktorá bola odmeňovaná ako nadčasová práca a neaktívnu časť služobnej pohotovosti. V posudzovanom období súd zbral v nepremičanom období do úvahy údaje o odpracovaných hodinách a hodinách pracovnej pohotovosti na pracovisku, ktoré mal k dispozícii, teda údaje o mesačných odpracovaných hodinách a hodinách pracovnej pohotovosti na pracovisku, uvedené v predložených výplatných páskach, pričom postupoval podľa čl. 2 ods. 1 a 2 smernice 2003/88/ES, na účely tejto smernice „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou a „čas odpočinku“ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Takýto postup podľa názoru súdu zodpovedá potrebe posúdenia súladu uplatňovania Smernice pri rozvrhu pracovného času žalobcu. V tomto smere sa súd stotožnil s námietkou, že fond pracovného času uvedený vo výplatných listinách sa nestotožňuje s pracovným časom v zmysle čl. 2 Smernice, ako to tvrdil žalobca. Pri dodržaní obmedzenia vyplývajúceho z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, teda maximálneho týždenného pracovného času 48 hodín, na uvedené rozhodné mesiace pripadá maximálny pracovný čas v mesiaci, ktorý má 31 dní: 31:7 je 4,43 krát 48, teda 212,64 hodín za štyri týždne. Z dokazovania vyplynulo, že žalobca v posudzovanom období po zohľadnení služobného pracovného času a služobnej pohotovosti realizoval výkon práce v rozsahu v jednotlivých mesiacoch, pričom v mesiacoch jún 2020, kedy odpracoval pracovný čas celkom 216 hodín, v októbri 2020, kedy odpracoval 219,51 hodín, v novembri 2020 kedy odpracoval 233 hodín, vo februári 2021, kedy odpracoval 225,25 hodín, v marci 2021 kedy odpracoval 216 hodín, vo februári 2022 kedy odpracoval 216 hodín za mesiac, v apríli 2022, kedy odpracoval 216,5 hodín, v máji 2022 kedy odpracoval 216,48 hodín. V týchto ôsmich mesiacoch mal súd za preukázané, že došlo nepochybne k prekročeniu maximálneho týždenného počtu hodín navyše oproti maximálnemu prípustnému času za každých nasledujúcich 7 dní vyplývajúceho zo smernice. Súd sa nezaoberal uvádzanými referenčnými obdobiami pre posudzovanie priemerného odpracovaného času, pretože bez ohľadu na referenčné obdobie, dĺžka maximálneho pracovného času nemôže byť prekročená, ako to vyplýva z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Ak nie je dodržiavaná, takýmto porušením práva EÚ dochádza k zásahom do sféry jeho oprávnených záujmov. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Toto ustanovenie smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ustanovenie

článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu, vrátane nadčasov presiahol 48 hodín, keď do pracovného času sa v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice žalobcovi nezapočítavala čas služobnej pohotovosti na pracovisku. V konaní bolo listinnými dokladmi a výpoveďou žalobcu preukázané, že za obdobie troch rokov späť od podania žaloby na súd dochádzalo k tomu, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu presahoval hranicu 48 hodín. Nebolo sporným, že služobná pohotovosť sa žalobcovi do pracovného času nezapočítavala. Členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice tak, že nárok pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku, alebo ho určitým spôsobom obmedzia. Súdny dvor opakovane konštatoval, že pojem pracovný čas treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Aj pokiaľ by sa vychádzalo z referenčných období tak ako ich vo svojom vyjadrení k žalobe uvádzala žalovaná, tak aj v tomto prípade najmenej v referenčnom období marec - jún 2020, ktorý čiastočne spadá do rozhodného obdobia, bol maximálny pracovný čas žalobcu viac ako 48 hodín.

7. Námietka žalovanej, že stanovený limit týždenného pracovného času mal byť počítaný aj pre jednotlivé referenčné obdobia a nielen každých 7 dní, súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-254/18, z ktorého vyplýva, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času stanovuje aj v rámci určitých referenčných období výpočet priemerného pracovného času, ak táto úprava obsahuje mechanizmy, ktoré umožňujú zabezpečiť, že priemerný maximálny pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas každého obdobia 6 mesiacov zapadajúceho do rámca 2 po sebe nasledujúcich pevných referenčných období. Zákon o HaZZ však neupravuje mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že priemerný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas stanovených 6 mesačných referenčných období, preto pri výpočte priemerného pracovného času a jeho prekročení nemožno vychádzať z referenčných období v trvaní 6 mesiacov, ako to požadovala žalovaná a je možné vychádzať len z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, a teda priemerný pracovný čas počítať len za každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov. Z tohto dôvodu súd neakceptoval výpočet priemerného týždenného služobného času v sledovaných 6-mesačných referenčných obdobiach, ktorý predložila žalovaná a ktorý mal poprieť správnosť žalobcom vykázané evidencie odpracovaného času. V danej súvislosti súd poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-429/09 Fuß, podľa ktorého referenčné obdobia upravené v čl. 16 až 19 smernice 2003/88/ES na uplatnenie čl. 6 písm. b) tejto smernice na účely stanovenia týždenného priemerného pracovného času, aj keď tieto ustanovenia majú v tejto súvislosti priamy účinok, vo veci samej nemôžu byť relevantné, keďže je nesporné, že všetky dotknuté referenčné obdobia uplynuli, pokiaľ ide o obdobie uvedené v návrhu, ktorý vo veci samej uviedol žalobca. Z vyššie uvedeného mal súd za to, že u žalobcu cieľ smernice 2003/88/ES nebol dodržaný a v danom smere žalovaná ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES je zodpovedná za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. Štát je zodpovedný nielen za neimplementáciu, ale aj za nesprávnu aplikáciu smernice 2003/88/ES, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Na základe opísaného skutkového stavu podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená (rozsudky C-6/90 a C-9/90 Francovich a i., C-46/93 a C-48/93 Brasserie du pecheur a Factortame), čím poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, za súčasne splnených troch podmienok: Cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, existencia škody a medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť (rozsudok C-118/08).

8. V konaní mal súd prvej inštancie za preukázané, že u žalobcu došlo k porušeniu čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES tým, že právna úprava v zákone o HaZZ a na ňu nadväzujúca aplikačná prax nerešpektuje maximálny priemerný prípustný pracovný čas 48 hodín týždenne (bod 23). Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje právnu normu Únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva okrem iného judikovaných aj v rozsudku C-429/09 a nedodržanie požiadaviek upravených v uvedenom článku počas dotknutého obdobia je zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora EÚ, a preto sa musí považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie.

9. Súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia slovenského právneho poriadku o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv v zmysle § 13 v spojení s § 11 OZ a pri určení výšky náhrady prihliadal na kritéria stanovené zákonom, ako aj súdmi v obdobných prejednávanych veciach. So zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené, ako právo na ochranu zdravia, právo na odpočinok a právo na súkromie a rodinný život a jeho okolnosti nemožno

v danom prípade podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým by bolo zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti v zmysle

§ 13 ods. 2 OZ. Peňažná satisfakcia zásadne prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa § 13 ods. 1 OZ nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva

a okolností, za ktorých k porušeniu došlo (žalovaná ako členský štát EÚ neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby u žalobcu nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES) je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je namieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a podobne. Aj z formulácie § 13 ods. 2 OZ vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti je len príkladom, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy

v peniazoch. Súd mal preukázať i splnenie podmienky priamej príčinnej súvislosti medzi porušením práva EÚ a škodou spôsobenou žalobcovi. V prejednávanej veci je potrebné prihliadnuť k tomu, že uplatnená škoda vychádza z právnych predpisov a judikatúry EÚ a tento termín je nutné vykladať autonómne v zmysle európskeho práva. V príčinnej súvislosti

s porušením práva EÚ zo strany žalovanej došlo u žalobcu k vzniku nemajetkovej ujmy

v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia a práva na odpočinok, pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby žalobca v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe, spolupracovníkom, či iným osobám,

a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie. Súčasne súd dospel k záveru o zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (čl. 19 ods. 2 Ústavy SR), pretože žalobca musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice 2003/88/ES, a tým na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by mohol venovať rodine, deťom, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Žalobca vo výpovedi uviedol, že v HaZZ robí od roku 2006, v Prievidzi. Každý mesiac odpracuje 10-11 smien po 24 hodín. Má obmedzené množstvo voľného času, je neustále dosiahnuteľný prostredníctvom telefónu, pohotovosť na pracovisku mu spôsobujú problémy so spánkom. Pri nástupe do HaZZ bol oboznámený so všetkými skutočnosťami - ako je práca, rozvrh služieb, nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času, plat a celkové podmienky k príslušnosti k úradu.

10. Žalovaná poukazovala na to, že žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práv, pričom takáto požiadavka je v priamom rozpore okrem iného

s rozsudkom Súdneho dvora C-429/09, podľa ktorého právo EÚ bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá by podriaďovala právo pracovníka na náhradu škody vzniknutej

v dôsledku porušenia čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES zo strany dotknutého členského štátu podmienke, aby o dodržiavanie tohto ustanovenia najprv požiadal svojho zamestnávateľa, čo by bolo jednoznačne v rozpore so zásadou efektivity práva EÚ, keďže výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva EÚ by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by sa od žalobcov ako slabšej strany v pracovnoprávných vzťahoch vyžadovalo najprv uplatniť svoje práva voči zamestnávateľovi.

11. K námietke premlčania uplatneného nároku súd prvej inštancie skonštatoval, že porušením práva EÚ zo strany žalovanej vznikla žalobcovi ujma, ktorú súd analogicky posúdil podľa § 11 a nasl. OZ, vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 OZ a začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby. K ujme na právach žalobcu pritom dochádzalo vo vyššie uvedených mesiacoch, kedy nebol dodržaný limit pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Súd prvej inštancie má za to, že s poukazom na dátum podania žaloby

(29.05.2023) je premlčaný nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku zásahov do jeho osobnostných práv, ku ktorým došlo pred 29.05.2020, čo sa odrazilo aj v tom, že súd v konaní skúmal dôvodnosť žalovaného nároku v rozhodnom období, po 29.05.2020.

12. Súd prvej inštancie pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy zohľadnil, že žalobca je dlhoročným príslušníkom Hasičského a záchranného zboru, vykonáva fyzicky i psychicky náročnú prácu a bol preukázaný zásah do osobnosti žalobcu spôsobený tým, že v rozhodnom období pracoval priemerne viac ako 48 hodín týždenne, keďže v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES odpracované hodiny určenej služobnej pohotovosti neboli žalobcovi započítané do odpracovaného času, a to všetko v dôsledku zanedbania povinnosti žalovanej riadne transponovať smernicu do relevantnej vnútroštátnej právnej úpravy. V dôsledku porušovania práva EÚ nebol na strane žalobcu vytváraný dostatočný priestor na odpočinok, záľuby, seberealizáciu, dochádzalo k zásahu do jeho práva na súkromie a rodinný život, keď mal obmedzenú možnosť udržiavať, rozvíjať priateľské, resp. rodinné vzťahy a venovať sa svojim záľubám v záujme zlepšenia kvality života a zdravia. K takýmto zásahom pritom dochádzalo u žalobcu dlhodobo a opakovane. Aj v čase odpočinku bol nútený prispôbovať svoj program tomu, že v prípade potreby sa na vyzvanie musí dostaviť do služby. Z výpovede žalobcu vyplynulo, že sa túto situáciu snažil riešiť aj u kompetentných osôb, avšak k zmene nedošlo a žalovaná doposiaľ nepristúpila k zmene, ktorá by viedla k ukončeniu zásahov do osobnostných práv hasičov.

13. Na základe uvedeného dospel súd prvej inštancie k záveru, že za primeranú satisfakciu vzniknutej nemajetkovej ujmy je možné považovať sumu 800,- eur vzhľadom na povahu, intenzitu, trvanie a následky vyššie uvedených konkrétnych zásahov do osobnostnej sféry žalobcu, ako to súd vyššie opísal. Keďže žalobca žiadal priznať vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy, súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

14. Úroky z omeškania súd žalobcovi nepriznal s prihliadnutím na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/185/2011, podľa ktorého v prípade nemajetkovej ujmy vzniká povinnosť túto uhradiť až dňom právoplatného rozhodnutia príslušného súdu, a teda povinný sa môže dostať do omeškania až v prípade nesplnenia súdom uložených povinností.

15. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalobca bol v konaní úspešný čo do základu uplatneného nároku. Pri uplatnenom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy závisela výška plnenia od úvahy súdu.

16. Proti tomuto rozsudku, výroku I. a III., podala žalovaná odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, písm. c/, písm. d/, písm. f/, písm. g/, písm. h/ CSP. Žalovaná poukázala na všetky svoje písomné podania vo veci, ako aj ústne prednesy, ktoré boli produkované na pojednávaní, po skutkovej ako aj právnej stránke. Žalovaná namietala porušenie svojho práva na spravodlivý proces, keď súd prvej inštancie svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, resp. vôbec neodôvodnil, je arbitrárne, nepreskúmateľné a nezrozumiteľné, čo zakladá tzv. inú vadu konania v zmysle § 365 ods. 1 písm. d) CSP. Súd prvej inštancie opomenul skutočnosť, že pracovný čas žalobcu je rozvrhnutý nerovnomerne, pričom mal za to, že vzhľadom na charakter sporovej veci a dĺžku konania je objektívne nemožné obsiahnuť odôvodnenie rozsudku na pár stranách za súčasného naplnenia aspoň minimálnych zákonných požiadaviek na kvalitu odôvodnenia. Odôvodnenie napadnutého rozsudku neobsahuje žiadne z čiastkových obsahových požiadaviek vymedzených v § 220 ods. 2 CSP. Namietal to, že súd prvej inštancie úplne odignoroval obsah argumentácie žalobcu, vyplývajúcej z ústnych prednesov produkovaných na pojednávaní. Žalobca žiadne dôkazy preukazujúce nemajetkovú ujmu nepredložil, predložil len dôkazy preukazujúce pracovnoprávny nárok, resp. mzdový nárok. Súd prvej inštancie žalovanú ako stranu sporu v konaní úplne odignoroval, keďže sa nevysporiadal s predloženou argumentáciou. Záver vyslovený súdom prvej inštancie v otázke výšky nemajetkovej ujmy nepovažoval za dostatočný, resp. náležite zdôvodnený. Formulácia zvolená súdom prvej inštancie je podľa jej názoru zmätočná a nezrozumiteľná, nie je z nej zrejmé, z akých kritérií vychádzal. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o primeranosti priznanej sumy iba na všeobecných záveroch, že žalobca bol ukrátený o hodiny voľného času. Takto formulovaný záver je nedostatočný, porušujúci právo na spravodlivý proces. Otázka výšky náhrady nemajetkovej ujmy je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné

s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady. Poukázal na zrušujúce uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Co/43/2024-227 zo dňa 10.01.2025. Žalobcom tvrdný zásah do osobnostných práv nebol preukázaný, žalobca neunesol dôkazné bremeno a požadovanie nemajetkovej ujmy v prípade žalobcu nie je dôvodné. Žalobca sa v podstate domáhal nevyplatených mzdových nárokov, nakoľko zo spôsobu výpočtu žalovanej istiny, obsahu žaloby, stanovenia žalovaného obdobia a samotnej argumentácie žalobcu vyplýva, že nemajetková ujma zodpovedá mzdovým nárokom žalobcu za čas pracovnej pohotovosti. Žalobca žiadal doplatenie rozdielu medzi odmenou za určenú služobnú pohotovosť a nariadenú služobnú pohotovosť. Náhrada nemajetkovej ujmy nie je ekvivalentom straty zárobku a nemôže byť určovaná matematickým výpočtom majúcim základ v mzdových nárokoch. Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je len určitá satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života fyzickej osoby a nemôže na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie sa. Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, že by pociťoval akúkoľvek ujmu, ale jednoznačne preukázal, že sa mu jedná o mzdový nárok. Keďže sa v tomto prípade jedná o mzdový, resp. pracovnoprávny nárok, nemôže byť žalovaná Slovenská republika, čo znamená, že v tomto prípade súd prvej inštancie nekonal so správne pasívne legitimovaným subjektom. Žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno ani čo do základu, ani čo do výšky uplatneného nároku. Žalobca svoje subjektívne tvrdenia dôkazne nepodložil, uviedol len svoje osobné pocity, ako vníma nedostatok voľného času, spôsobený nadčasovou prácou, neuviedol žiadnu konkrétnu skutočnosť, ktorá by mala spôsobiť porušenie jeho osobnostných práv v značnej miere znížením dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti tak, aby oprávnené mohol požadovať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Nepostačuje len uviesť, stručne a vágne oblasti života, ktoré mali byť údajne zasiahnuté, ale svoje skutkové tvrdenia je žalobca povinný preukázať, nakoľko práve na žalobcovi spočíva dôkazné bremeno. Z výsluchu žalobcu vyplývajú len bežné skutočnosti, s ktorými sa stretá každá jedna pracujúca ľudská bytosť. Žalovaná namietala výpočet nemajetkovej ujmy, keď súd prvej inštancie vychádzal z mzdových nárokov príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, čím konal v rozpore s § 216 CSP, teda v rozpore so zásadou „ne ultra petitem“. Základom uplatneného nároku žalobcu môže byť výlučne otázka zásahu do čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, nie do čl. 2 tejto smernice, nakoľko tento článok obsahuje iba výkladové pojmy a neupravuje žiadne konkrétne práva alebo povinnosti. Skutočnosť, či Slovenská republika prebrala alebo neprebrala ktorúkoľvek smernicu do vnútroštátneho poriadku nemôže predstavovať základ akejkoľvek žaloby. Konštatovanie súdu prvej inštancie o nesprávnej transpozícii smernice 2003/88/ES do vnútroštátneho poriadku je podkladom iba pre 2 ďalšie skutočnosti, t. j.: potenciálnej zodpovednosti Slovenskej republiky, ako členského štátu Európskej únie, vo vzťahu k Európskej komisii v zmysle čl. 258 ZFEU a priamu aplikáciu smernice 2003/88/ES v tomto konaní. Predmetné skutočnosti nemôžu byť podstatou nároku fyzickej osoby, pretože takýto výklad porušenia povinnosti členského štátu transponovať akúkoľvek smernicu by vytváral situáciu „ad absurdum“, že v prípade ak by ktorýkoľvek členský štát nesprávne transponoval ktorúkoľvek smernicu do svojho vnútroštátneho právneho poriadku, tak by občania tohto členského štátu mali právo na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú by pociťovali vo vzťahu k netranspozícii smerníc. Preto mala za to, že štát môže zasiahnuť do práv fyzických osôb, predovšetkým v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka len v zmysle dôsledku nesprávnej, resp. neúplnej transpozície smernice, teda tým, že aký má toto porušenie povinnosti štátu dopad na konkrétnu fyzickú osobu. Žalovaná sa nestotožnila s názorom súdu prvej inštancie v otázke referenčného obdobia jedného týždňa (pondelok až nedeľa), a závery súdu prvej inštancie vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia, z nesprávne zistených skutkových okolností prípadu ako aj celkového nepochopenia účelu a významu nerovnomerne rozvrhnutého služobného času. Považovala za potrebné aplikovať referenčné obdobie 6 mesiacov z dôvodu, že čl. 17 smernice 2003/88/ES explicitne ustanovuje, že v prípade protipožiarnych služieb je možné sa od čl. 16 smernice 2003/88/ES odchyliť, pričom v čl. 19 smernice 2003/88/ES je ustanovené referenčné obdobie šiestich mesiacov. K rovnakému záveru možno dospieť aj pri skúmaní zákona o HaZZ – konkrétne ustanovenia § 86 ods. 1. S poukazom na čl. 288 ZFEÚ uviedla, že transpozícia smerníc do vnútroštátneho práva nevyžaduje doslovnú transpozíciu. Je preto na mieste prihliadať na cieľ pojmu „referenčné obdobie“ v zmysle smernice v komparácii s § 86 ods. 1 zákona o HaZZ. Smernica stanovuje referenčné obdobie na účely rozvrhu pracovného času do určitého obdobia, v rámci ktorého sa počíta priemer a to z dôvodu potreby zabezpečiť nepretržitú prevádzku, pričom § 86 ods. 1 zákona o HaZZ ustanovuje nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov HaZZ, ktorý je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Cieľom referenčného obdobia je rozvrhnutie pracovného času do určitého obdobia, pričom cieľom § 86 ods. 1

zákona o HaZZ je rovnako rozvrhnutie plánu služieb príslušníkov HaZZ do obdobia šiestich mesiacov. Súd prvej inštancie neprihliadol ani na reálnu prax, ako sa služby príslušníkov HaZZ plánujú. V praxi sa rozvrhujú služby príslušníkom HaZZ do obdobia 6. mesiacov a následne sa každý mesiac konkrétne upravujú tak, aby bola zabezpečená nepretržitá prevádzka hasičských staníc s ohľadom na plánované dovolenky, školenia, kurzy či neplánované situácie, ako náročné požiare či práceneschopnosť niektorých príslušníkov HaZZ. Otázka dielčej úpravy každého konkrétneho mesiaca nemá na otázku celkového referenčného obdobia žiaden vplyv. Bola toho názoru, že smernica 2003/88 nevyžaduje, aby zakotvenie referenčného obdobia bolo realizované tak, že by muselo byť

v texte právneho predpisu výslovne označené za „referenčné obdobie“ slúžiace na posúdenie zachovania priemeru maximálneho týždenného pracovného času. Je preto postačujúce pre potreby implementácie, že v § 86 ods. 1 zákona o HaZZ je zakotvené, že služobný čas sa rozvrhuje na obdobie šiestich mesiacov. Na zavedenie výnimiek nie sú potrebné ani výslovné opatrenia. Podľa Súdneho dvora EÚ je však nevyhnutné, aby bola zachovaná právna istota.

V danom prípade je právna istota bezpochyby zachovaná vtedy, ak referenčné obdobie vyplýva z právnej úpravy ako je tomu v tomto prípade, kedy to vyplýva z § 86 ods. 1 zákona o HaZZ,

a teda to aj vtedy, ak nie je toto obdobie výslovne v legislatíve označené ako „referenčné obdobie“. Žalovaná namietala výrok o náhrade trov konania (výrok III. napadnutého rozsudku). Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konania, alternatívne, aby žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

17. Žalobca sa k odvolaniu žalovanej nevyjadril.

18. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach odvolania (§ 379, § 380 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) pričom dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny v napadnutom výroku I. a III. potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

19. Odvolací súd, posúdiac v zmysle § 124 CSP obsah odvolania žalovanej skonštatoval, že odvolanie nesmerovalo voči výroku II. napadnutého rozsudku, ktorým bola žaloba žalobcu v prevyšujúcej časti zamietnutá, v dôsledku čoho rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. nadobudol právoplatnosť a nebol predmetom tohto odvolacieho prieskumu.

20. Za aplikácie § 380 ods. 2 CSP posudzoval odvolací súd v prvom rade z úradnej povinnosti, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou, ktorá sa týka procesných podmienok. Posúdením procesného postupu súdu prvej inštancie v konaní, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci, a ktorý zistil odvolací súd preskúmaním predloženého súdneho spisu, odvolací súd uvádza, že v konaní nezistil procesné vady zakladajúce dôvody pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. a/ CSP.

21. Odvolací súd ďalej preskúmaním veci v rozsahu a z dôvodov vymedzených odvolaním strany sporu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vzal pri svojom rozhodovaní do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odvolací súd sa preto stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne odkazuje

v zmysle § 387 ods. 2 CSP a k odvolacím námietkam žalovanej dodáva nasledovné:

22. Čo sa týka žalovanou namietaného odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu možno konštatovať, že súd prvej inštancie dodržal v konaní procesné predpisy upravujúce procesný postup o povinnom poučení strany v spore o procesných právach a o procesných povinnostiach, o predvolávaní na nariadené pojednávania za účelom prejednávania veci, pri vykonávaní dokazovania a procesný postup pred skončením dokazovania. Odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie zodpovedá kritériám odôvodnenia rozsudku podľa § 220 ods. 2 až 4 CSP. Odvolací súd zdôrazňuje, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské

práva čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd síce ukladá súdom povinnosť odôvodniť svoje rozhodnutia, túto požiadavku však nemožno chápať tak, že sudy majú povinnosť dať podrobnú odpoveď na každý argument (napr.: rozsudok ESLP vo veci Van Hurk v. Holandsko z 19.04.1994, č. 16034/90, bod 61). Ústavný súd SR v tomto smere konštatoval, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (rozhodnutie sp. zn. IV. ÚS 115/03 zo dňa 03.07.2003). Z týchto dôvodov mal odvolací súd za neďôvodnú odvolaciu námietku žalovanej ohľadne nedostatku odôvodnenia napadnutého rozsudku.

23. Pokiaľ žalovaná deklarovala v odvolaní uplatnenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP, odvolací súd uvádza, že tento odvolací dôvod dopadá na všetky pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod iné odvolacie dôvody, avšak vždy len za predpokladu, že tieto pochybenia mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zvyčajne pôjde o prípady nesprávne realizovanej mandukčnej povinnosti súdu, pochybenia vo vykonanom dokazovaní (napr. vykonanie nezákonne získaného dôkazu, vypočutie svedka bez jeho poučenia o práve odoprieť výpoveď a podobne) alebo posúdenie predbežnej otázky v rozpore s existujúcim rozhodnutím príslušného orgánu.

24. Pri uplatnení odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. g/ CSP (zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené), prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP). Ide o tzv. novoty, ku ktorým žiadne konkrétne skutočnosti žalovaná v odvolaní, okrem odkazu na zákonné ustanovenie upravujúce tento odvolací dôvod neuviedla, preto odvolací súd vyhodnotil túto odvolaciu námietku žalovanej ako nespôsobilú k odvolaciemu prieskumu.

25. Podstata odvolacieho dôvodu vyplývajúceho z § 365 ods. 1 písm. f/ CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) spočíva v nesprávnom postupe súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania, napr. keď súd prvej inštancie zoberie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli, alebo neboli stranami sporu prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané, alebo vyplynuli z prednesov strán sporu. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov. Nesprávny skutkový záver je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd prvej inštancie nepostupuje pri hodnotení dôkazov podľa § 191 CSP. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Pri hodnotení dôkazov v súdnom konaní platí zásada voľného hodnotenia dôkazov sudcom z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie len v prípade, ak by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, alebo prednesov strán nevyplynuli, ani inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré neboli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že v hodnotení dôkazov, či poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán, alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti, je logický rozpor.

26. Žalovaná uplatnila odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP (rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych

skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávnym právnym posúdením veci je jeho omyl pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery).

27. Vyššie uvedené odvolacie námietky žalovanej vyhodnotil odvolací súd ako neopodstatnené, bez opory v zistenom skutkovom stave a v následnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie. Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie vychádzal z precízne zisteného skutkového stavu veci, z ktorého vyvodil správne právne závery. Odvolací súd nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov, spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre jeho potvrdenie.

28. Pokiaľ ide o jednotlivé odvolacie námietky žalovanej, odvolací súd uvádza, že predmetom prejednávaného sporu je nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej v dôsledku odpracovania priemerného týždenného pracovného času presahujúceho limit stanovený v čl. 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 04.01.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, uplatnený podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia správne poukázal na rozsudok Súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci *Günter Fuss*, ktorý sa zaoberal otázkou výkladu Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času v súvislosti s porušením čl. 6 Smernice, ustanovujúceho maximálny týždenný pracovný čas. Uvedené konanie sa týkalo pracovníka, ktorý bol ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora a jeho rozpis služieb stanovoval v priemernej dĺžke 54 hodín týždenne a zahŕňal 24 hodinové zmeny, pričom každá takáto 24 hodinová zmena, v rámci ktorej musel byť hasič prítomný na pracovisku, pozostávala z aktívnej služby a pohotovostnej služby, ktorá môže byť prerušená zásahovou činnosťou. Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť, a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Súdny dvor vo svojich rozhodnutiach konštatoval, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia.

29. Zákon o HaZZ v § 85 až § 94 upravuje podmienky výkonu štátnej služby so zameraním na pojmy: týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka. Podľa prílohy č. 4 bod 6 zákona do jeho znenia bola prebratá smernica 2003/88/ES. Z predmetných ustanovení zákona ale nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času a práve v tejto skutočnosti spočíva rozpor slovenskej právnej úpravy s právom Európskej únie. Súdny dvor EÚ opakovane konštatoval, že pojem „pracovný čas“ uvedený v smernici 2003/88 je autonómnym pojmom práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel tejto smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Čl. 2 ods. 1 a 2 smernice 2003/88 vymedzuje „pracovný čas“ ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti...“ a „čas odpočinku“ ako „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“. Ako Súdny dvor EÚ zdôraznil vo svojej judikatúre, rozlišovanie je binárne: buď je určitý čas pracovným časom, alebo nie je. Normotvorca teda nepovažoval za vhodné stanoviť nijakú ďalšiu kategóriu alebo kategórie, pomocou ktorých by umožnil určité rozlišovanie alebo nuansy. Súdny dvor EÚ v rozsudku vo veci C-518/15 *Ville de Nivelles/Rudy Matzak* zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých

do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice vrátane pojmov „pracovný čas“ a „čas odpočinku“. Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v tejto smernici. Smernica síce stanovuje možnosť členských štátov uplatňovať alebo prijímať ustanovenia, ktoré sú priaznivejšie pre ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov, ale táto možnosť sa neuplatňuje na definíciu pojmu „pracovný čas“. Toto konštatovanie potvrdzuje aj účel tejto smernice, ktorý má zabezpečiť, aby sa definície v nej uvedené nemohli vykladať rôzne v závislosti od vnútroštátneho práva. Z vyššie uvedeného rozsudku Súdneho dvora EÚ vyplýva taktiež to, že čl. 2 smernice 2003/88 sa má vykladať

v tom zmysle, že čas pracovnej pohotovosti, ktorý pracovník trávi podľa inštrukcie zamestnávateľa doma, avšak s povinnosťou reagovať na jeho výzvu dostaviť sa na pracovisko vo veľmi krátkom čase, sa má považovať za „pracovný čas“ vzhľadom na to, že uvedená požiadavka na dostavenie sa na pracovisko vo veľmi krátkom čase do značnej miery ovplyvňuje možnosť zamestnanca venovať sa iným činnostiam. Zákon o HaZZ umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný (pracovný) čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Je potrebné zdôrazniť, že povinnosť členských štátov vyplývajúca zo smernice, ktorou je dosiahnuť výsledok stanovený smernicou, ako aj ich povinnosť prijať všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na zabezpečenie splnenia tejto povinnosti, sa vzťahuje na všetky orgány členských štátov. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností, je potrebné konštatovať, že Slovenská republika ako členský štát EÚ v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, konkrétne príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, stanovenej v čl. 6 písm. b) predmetnej smernice.

30. Vo vzťahu k pôsobnosti smernice 2003/88/ES na žalobcu, t. j. na hasiča, resp. príslušníka Hasičského a záchranného zboru, treba poukázať na rozsudok Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 zo dňa 05.10.2004 Pfeiffer a i., ako aj uznesenie Súdneho dvora EÚ vo veci C-52/04 zo dňa 14.07.2005 Personalrat der Feuerwehr Hamburg (ako aj správne poukázal súd prvej inštancie). Čl. 1 ods. 3 smernice 2003/88/ES definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia činností, verejné i súkromné, pričom výslovne odkazuje na čl. 2 smernice 89/391/EHS. Smernica 89/391/EHS sa v zmysle čl. 2 ods. 1 uplatňuje na „na všetky odvetvia činnosti a to verejné aj súkromné“, ku ktorým okrem iného patria všeobecne uvedené činnosti služieb (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratíva, služby, vzdelávanie, kultúra, voľný čas atď.) Ako vyplýva z ods. 2 prvého pododseku tohto článku neuplatňuje sa uvedená smernica tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napríklad v oblasti služieb civilnej ochrany. Na činnosť vykonávanú žalobcom sa ale táto výnimka nevzťahuje. Výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku smernice je potrebné s ohľadom na cieľ smernice (podpora zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci) vykladať zužujúco. Táto výnimka bola prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu (napr. prípady živelných pohrôm), pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Takáto služba civilnej ochrany sa jasne odlišuje od štandardnej, základnej obsahovej náplne činnosti a plnenia úloh žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Zhrnúc vyššie uvedené je možné konštatovať, že služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti smernice 2003/88/ES.

31. Ďalej je potrebné uviesť, že Súdny dvor EÚ tiež rozhodol, že čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva, že v prípade, ak by nebolo možné vykladať a uplatňovať vnútroštátnu právnu úpravu v súlade s požiadavkami práva Únie, vnútroštátne súdy a správne orgány majú povinnosť uplatňovať právo Únie v celom rozsahu a chrániť práva, ktoré toto právo Únie priznáva jednotlivcom, pričom v prípade potreby neuplatnia nijaké vnútroštátne ustanovenie, ktoré by bolo v rozpore s právom Únie. Je potrebné vziať na zreteľ aj ustálenú judikatúru Súdneho dvora EÚ, podľa ktorej zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená. Z uvedenej judikatúry vyplýva, že táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil, a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Uplatnenie

podmienok dovoľujúcich konštatovať zodpovednosť členských štátov za škody spôsobené jednotlivcom porušeniami práva Únie musia vnútroštátne sudy v zásade vykonať podľa usmernení Súdneho dvora EÚ na ich vykonanie. Je potrebné uviesť, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora EÚ môže náhradu takejto škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj štát a že právo Únie nebráni ani tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát a preto odvolacia námietka žalovanej, že nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom v danej veci neobstoí.

32. Vznik nároku žalobcu na náhradu škody za nesprávnu transpozíciu smernice do slovenského právneho poriadku, majú poškodení jednotlivci za súčasného splnenia troch podmienok: a) cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, b) porušenie je dostatočne závažné a c) medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. Uvedené podmienky zároveň vyplývajú

i z judikatúry Súdneho dvora EÚ (najmä rozsudok C-46/93), pričom si je potrebné uvedomiť, že nárok poškodeného jednotlivca na náhradu nemajetkovej ujmy je nárokom sui generis, ktorý má svoj základ v záväzkoch žalovanej voči Európskej únii a nie vo vnútroštátnom práve, ktoré sú však odškodniteľné v rámci vnútroštátneho práva o zodpovednosti týkajúcich sa obdobných vnútroštátnych nárokov.

33. Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd prvej inštancie správne konštatoval, že táto podmienka je v danom prípade splnená, pretože došlo k porušeniu čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES tým, že právna úprava v zákone o HaZZ a na ňu nadväzujúca aplikačná prax nerešpektuje maximálny priemerný prípustný pracovný čas 48 hodín týždenne. Čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje právnu normu Únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva okrem iného judikovaných aj v rozsudku C-429/09 a nedodržanie požiadaviek upravených

v uvedenom článku počas dotknutého obdobia je zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora EÚ, a preto sa musí považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie.

34. V prejedávanom spore nebolo sporné, že žalobcovi boli rozvrhované služby takým spôsobom, že na 16 hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 8 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, že služobné povinnosti sú určované na čas nočných hodín, že v prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa služobná pohotovosť na prácu nadčas, že hasiči strávia na pracovisku počas jednej zmeny minimálne 24 hodín. Potom nasleduje 48 hodín odpočinku. V službe bežne strávi

240 – 264 hodín mesačne. Celkovo žalobca v posudzovanom žalovanom období v zmysle tabuľky odpracoval 1973,6 hodín nadčasov (súdom prvej inštancie bolo zohľadňované obdobie troch rokov spätne od podania žaloby vzhľadom na vznesenú námietku premlčania žalovanej).

35. V tomto smere odvolací súd poukazuje aj na rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 03.10.2000 vo veci Simap (C-303/98, Zb. s. I-7963), uznesenie zo dňa 03.07.2001 vo veci CIG 32 16Co/30/2025 (C-241/99, Zb. s. I-5139) a rozsudok zo dňa 09.09.2003 vo veci Jaeger

(C-151/02, Zb. s. I-8389). Z uvedených rozhodnutí jasne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88/ES a teda, že tento pojem bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný týždenný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa takéto obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, prekračuje maximálnu týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) uvedenej smernice. Súdny dvor v už citovanom rozsudku C-397/01 až C-403/01 vo veci Pfeiffer a i. potvrdil uvedenú judikatúru týkajúcu sa období pracovnej pohotovosti, ktoré odpracovali pracovníci spadajúci do oblasti civilnej obrany. Keďže Súdny dvor EÚ navyše zastával názor, že táto otázka, súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88/ES neponecháva priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti, prijal s prihliadnutím na vyššie spomenutú judikatúru vo veci C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg, v ktorom Súdny dvor EÚ rozhodol, že činnosti vykonávané zásahovými službami verejnej hasičskej služby - okrem prípadu výnimočných okolností - patria do rozsahu pôsobnosti smernice 2003/88/ES, takže čl. 6 písm. b) tejto smernice v zásade bráni prekročeniu 48-hodinovej hranice stanovenej pre maximálny týždenný pracovný čas vrátane zásahových služieb.

36. Vo vzťahu k námietke žalovanej, v ktorej poukazuje na čl. 17 bod 3. písm. c) ods. iii)

a čl. 19 Smernice 2003/88/ES ohľadne uplatnenia referenčného obdobia 6 mesiacov, odvolací súd konštatuje, že smernica umožňuje členským štátom ustanoviť pre uplatňovanie čl. 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie, nepresahujúce štyri mesiace, pričom však nemôže viesť

k ustanoveniu referenčného obdobia dlhšieho ako šesť mesiacov. V tejto súvislosti je nevyhnutné si uvedomiť, že na to, aby sa takéto ustanovenie mohlo uplatňovať, bolo nevyhnutné, aby bolo prevzaté do právneho poriadku SR. Zo zákona o HaZZ nevyplýva, že by SR uvedené ustanovenie ako aj ustanovenie čl. 6 písm. b) Smernice prevzala vnútroštátneho poriadku, a teda, že by maximálny týždenný pracovný čas bolo možné dodržiavať a skúmať v rámci referenčného obdobia 4 mesiacov, resp. za splnenia smernicou stanovených podmienok, aj v dlhšom období. Keďže SR neprevzala v žiadnom svojom ustanovení zákona o HaZZ ani inom zákone, upravujúcom právne postavenie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, články smernice o stanovení maximálneho týždenného pracovného času, nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku SR boli transponované ustanovenia smernice o možnosti určenia referenčného obdobia, v ktorom by sa maximálny týždenný pracovný čas posudzoval. Ustanovenia § 86 zákona o HaZZ sa týkajú nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa smernice. Vzhľadom na uvedené, námietka žalovanej o zisťovaní splnenia podmienok v rámci referenčného obdobia bola nedôvodná.

37. Čo sa týka samotných podmienok vzniku nároku žalobcu na náhradu škody za nesprávnu transpozíciu smernice do slovenského právneho poriadku, ako konštatoval v odôvodnení napadnutého rozsudku už súd prvej inštancie, poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, za súčasného splnenia troch podmienok: a) cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, b) porušenie je dostatočne závažné a c) medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. Uvedené podmienky zároveň vyplývajú i z judikatúry Súdneho dvora EÚ (najmä rozsudok C-46/93), pričom si je potrebné uvedomiť, že nárok poškodeného jednotlivca na náhradu nemajetkovej ujmy je nárokom sui generis, ktorý má svoj základ v záväzkoch žalovanej voči Európskej únii a nie vo vnútroštátnom práve, ktoré sú však odškodniteľné v rámci vnútroštátneho práva o zodpovednosti týkajúcich sa obdobných vnútroštátnych nárokov.

38. Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd prvej inštancie správne konštatoval, že táto podmienka je v danom prípade splnená, pretože došlo k porušeniu čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES tým, že právna úprava v zákone o HaZZ a na ňu nadväzujúca aplikačná prax nerešpektuje maximálny priemerný prípustný pracovný čas 48 hodín týždenne. Čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje právnu normu Únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva okrem iného judikovaných aj v rozsudku C-429/09 a nedodržanie požiadaviek upravených v uvedenom článku počas dotknutého obdobia je zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora EÚ, a preto sa musí považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie. Pokiaľ ide o ďalšiu podmienku podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ dostatočne závažné porušenie práva Únie zahŕňa zjavné a závažné prekročenie hraníc voľnej úvahy členským štátom, pričom zložky, ktoré majú byť v tejto súvislosti zohľadnené, sú predovšetkým stupeň jasnosti a presnosti porušenej právnej normy, ako aj rozsah miery voľnej úvahy, ktorý porušená norma ponecháva vnútroštátnym orgánom. V každom prípade je porušenie práva Únie dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ v danej oblasti. Čo sa týka tretej podmienky, vzťah príčinnej súvislosti medzi porušením právnej normy Únie a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom, treba v prvom rade uviesť, že je potrebné sa stotožniť so záverom súdu prvej inštancie, že v posudzovanej veci vznikla žalobcovi nemajetková ujma, ktorú je možné posúdiť podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Predmetom ochrany podľa tohto ustanovenia sú také rýdzo osobnostné práva človeka, ktoré ovplyvňujú rozvoj jeho osobnosti a sú s ním úzko späté. Jedná sa o nehmotné hodnoty ľudskej osobnosti v jej fyzickej (telesnej), ako aj psychicko - morálno - sociálnej integrite. Jedným z najvýznamnejších osobnostných práv je aj právo na súkromný a rodinný život, ako aj právo na ochranu zdravia. Tieto práva žalobcu boli podľa záverov súdu prvej inštancie, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje, porušené. Žalobcovi tak nepochybne vznikla nemajetková ujma. K spochybnovaniu existencie vznikutej ujmy žalovanou, resp. jej intenzity s poukazom na to, že pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, že pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, resp. vymedzený priestor na odpočinok (spánok) zamestnanca, a teda sa od neho nevyžaduje aktívna činnosť, že žalobca nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, je potrebné odkázať na opakované konštatovanie Súdneho dvora EÚ, že pojem „pracovný čas“ treba definovať

podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Vyžaduje si splnenie troch podmienok. Po prvé pracovník musí byť „v práci“, po druhé musí byť zamestnávateľovi

k dispozícii a po tretie musí vykonávať svoju činnosť alebo svoje povinnosti. Rozhodujúcim faktorom pri určovaní toho, čo je a čo nie je pracovný čas, je teda požiadavka prítomnosti na mieste určenom zamestnávateľom a okamžitého poskytovania príslušných služieb. Dôležité je aj zohľadnenie kvality času, ktorý pracovník môže tráviť počas plnenia tohto typu povinností, napríklad to, či sa môže venovať vlastným záujmom a rodine. Z judikatúry Súdneho dvora EÚ dokonca vyplýva, že aj čas pracovnej pohotovosti, strávený v domácom prostredí na telefóne (teda mimo priestorov zamestnávateľa), jednoznačne predstavuje pracovný čas, pretože pracovník musí byť neustále k dispozícii zamestnávateľovi a zastihnuteľný, a jeho sloboda pohybu a sloboda organizovať si vlastný program je preto výrazne obmedzená. Z uvedených dôvodov sú aj tieto námietky žalovanej bez právneho významu. Je potrebné vziať na zreteľ tú skutočnosť, že žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom (služobný úrad), musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a že má vytvorené podmienky na oddych resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite poskytnúť príslušné služby a plniť si svoje povinnosti. Je oddelený od svojho vlastného sociálneho súkromného prostredia a rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám, je nielen výrazne obmedzená, ale priam vylúčená. Ďalej je potrebné prihliadnúť na to, že právo na odpočinok u žalobcu je permanentne niekoľko rokov porušované, že žalobca plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy, ktoré neraz vyžadujú aj nasadenie vlastného života, že je o to viac dôležité, aby mal možnosť si po práci aj odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine, resp. aj vykonávaniu aktivít, ktoré priamo, či nepriamo súvisia s výkonom jeho povolania. Jeho pracovná pozícia je vysoko zodpovedná, riziková, náročná a nenahraditeľná. O to väčšia sa javí potreba, aby žalobca ako hasič mal dostatok času na odpočinok, regeneráciu, súkromie, rodinný život.

39. Z európskej judikatúry vyplýva, že náhrada škôd spôsobených jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu ich práv. Je pritom na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a jednak definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analógia podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka). Právny poriadok SR tiež nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva únie.

K výhradám žalovanej ohľadne peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu je potrebné uviesť, že občianskoprávne prostriedky ochrany osobnosti vymenované v § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka sú uvedené len príkladom a že právna úprava nevyklučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Ktoré z týchto právnych prostriedkov dotknutá osoba použije, závisí predovšetkým na jej vôli, ktorá bude ovplyvnená povahou a intenzitou neoprávneného zásahu.

40. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo, t. j., že žalovaná ako členský štát Únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, resp. prijala vnútroštátnu právnu úpravu v zmysle zákona o HaZZ, ktorý umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu, stanovenú v čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, je v prejednávanej spore potrebné urobiť záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov, nie je na mieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Vzhľadom na tieto špecifiká, rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie difamujúcich výrokov a podobne. Uvedené prostriedky nápravy podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka za takýchto okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takomto prípade súdna prax nevyklučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie. V tomto konkrétnom prípade odvolací súd súdom prvej inštancie priznanú výšku peňažnej náhrady považuje za primeranú, a to vzhľadom na špecifickosť uplatňovaného nároku, subjekt zodpovedný za zásah do osobnostných práv žalobcu, ktorým je štát, dĺžku trvania zásahu a aj s prihliadnutím na skutočnosť, že priznaná peňažná satisfakcia predstavuje vyčíslenie ujmy za čas, ktorý žalobca netrúvil odpočinkom, nevenoval sa svojim záľubám, rodine. Súd je pri posudzovaní výšky

viazaný právnym predpisom len v tom, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky ujme, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácie normy EÚ utrpel žalobca. Spôsob určenia je na úvahe súdu a táto úvaha nie je podľa záveru odvolacieho súdu neprimeraná, zjavne nevybočujúca z pravidiel primeranej náhrady. Odvolací súd považuje výšku nemajetkovej ujmy za primeranú k závažnosti nezákonného zásahu, spočívajúc

v obmedzení žalobcu slobodne nakladať s voľným časom a organizovať sociálny a rodinný život a rovnako považuje odvolací súd výšku nemajetkovej ujmy za primeranú k okolnostiam, za ktorých k zásahu došlo, spočívajúc v dlhodobom časovom horizonte, v rámci ktorého dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu. Odvolací súd sumarizačne poukazuje aj na rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov v skutkovo a právne totožných prípadoch náhrady nemajetkovej ujmy požadovanej príslušníkmi hasičského a záchraného zboru podporujúce závery tohto rozhodnutia.

41. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku žalovanej, že žalobca sa v prejednávanej veci domáhal nevyplatených mzdových nárokov a nie náhrady nemajetkovej ujmy, tak táto námietka podľa názoru odvolacieho súdu vo svetle vyššie uvedeného neobstojí. Z podanej žaloby jednoznačne vyplýva, že žalobca sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nedodržaním maximálne stanoveného týždenného pracovnej času 48-hodín podľa smernice 2003/88/ES. Primeranú náhradu nemajetkovej ujmy žalobca v žalobe určil ako súčin počtu odpracovaných hodín pracovnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona o HaZZ za príslušný kalendárny mesiac a sumy zodpovedajúcej 15 % peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac daného roka. Nemajetkovú ujmu za čas pracovného pokoja určil ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovnej pohotovosti a sumy zodpovedajúcej 15 % peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac daného roka. Podľa odvolacieho súdu išlo len o spôsob určenia primeranej náhrady nemajetkovej ujmy a nie o nevyplatenie mzdových nárokov tak, ako to posudzovala žalovaná.

42. Z uvedených dôvodov odvolací súd nepovažuje za dôvodnú odvoláciu námietku žalovanej, že súd prvej inštancie rozhodol v rozpore so zásadou „ne ultra petitem“. Žalobca si v žalobe uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 6.349,47 eur, súd prvej inštancie primerane znížil uplatnený nárok žalobcu a priznal mu napadnutým výrokom I. sumu vo výške 800,- eur. Z toho dôvodu nemožno hovoriť o porušení predmetnej zásady tak, ako to namietala žalovaná, keďže súd prvej inštancie nešiel nad výšku nároku, ktorý bol žalobcom uplatnený v podanej žalobe.

43. Odvolací súd poukazuje aj na svoju rozhodovaciu činnosť v skutkovo a právne totožných prípadoch náhrady nemajetkovej ujmy požadovanej príslušníkmi hasičského a záchraného zboru (viď napr. rozsudky Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16Co/6/2025 zo dňa 17.06.2025, sp. zn. 8Co/20/2025 zo dňa 26.03.2025, sp. zn. 8Co/54/2024 zo dňa 29.01.2025 a sp. zn. 5Co/6/2025 zo dňa 19.02.2025). Poukaz žalovanej na rozhodnutie súdov iných súdov, týkajúce sa skutkovo i právne obdobnej veci, je právne nevýznamné, keď rozhodovaním iného súdu prvej inštancie, v preskúmvanej veci odvolací súd nie je viazaný.

44. Pokiaľ ide o náhradu trov konania v posudzovanej veci bol predmetom konania nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, teda bez akýchkoľvek pochybností jej výška závisela od úvahy súdu. Ústavný súd SR sa v uznesení č. k. II.ÚS/233/2022-18 zo dňa 24.05.2022 plne stotožnil s názorom, že pokiaľ príslušný súd skonštatuje zásah do osobnostných práv, má žalobca plný úspech v spore a patrí mu plný nárok na náhradu trov konania v zmysle uplatnenia zásady úspechu a to bez ohľadu na to, či a prípadne v akej výške mu bola priznaná nemajetková ujma v peniazoch. Civilný sporový poriadok už síce nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej v ust. § 142 ods. 3 OSP čo však neznamená, nemožnosť osobitného režimu posudzovania úspechu v konaní o nárokoch na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisí od úvahy súdu, kedy je potrebné rozlišovať, čo je základné a čo je sprevádzajúce (za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca). Pri uplatňovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je povinnosťou žalobcu v žalobe uviesť požadovanú výšku tejto ujmy, presné stanovenie výšky plnenia je však závislé od úvahy súdu. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov, čomu zodpovedá aj systematické začlenenie ustanovenia § 255 CSP, podľa ktorého kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj vtedy, ak súd priznal nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške (v prípadoch keď výška nároku závisí od úvahy súdu), ktorým spôsobom správne

postupoval tiež v tejto otázke aj súd prvej inštancie. Správnosť vyššie uvedeného názoru vyplýva aj z nálezu Ústavného súdu SR č. k. II. ÚS225/2020 z 27.08.2020, zverejnenom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 31/2020, v ktorom tento konštatoval (cit.): „V týchto prípadoch však žalobcu, ktorému bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno považovať za procesne neúspešného a ad absurdum ho zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie „presného“ výsledku konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca.“

45. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. a III. ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

46. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania by bolo v zásade potrebné rozhodnúť podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 a § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bola žalovaná neúspešná. Naopak, plne úspešný bol žalobca, ktorému mal vzniknúť nárok na náhradu trov odvolacieho konania v zmysle uvedených ustanovení Civilného sporového poriadku. Žalobca sa však k odvolaniu žalovanej písomne nevyjadril a z obsahu spisu mu ani žiadne iné trovy odvolacieho konania nevyplývajú. Odvolací súd teda vychádzal z čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúcich procesnú ekonomiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP

v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nelogické, ale aj v rozpore so zásadou hospodárnosti Civilného sporového poriadku (viď obdobne uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/14/2018 zo dňa 28.02.2018 – publikované pod R 72/2018), preto odvolací súd rozhodol, že žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

47. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP):

- dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP)

- dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

- dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP)

- dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je

podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP)

- v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh, § 428 CSP)

- dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (okrem prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).